

**Stanovisko Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky
k vyjadreniu spoločnosti Slovak Telekom, a.s. a ŽSR-Železničné
Telekomunikácie Bratislava, odštepny závod
k návrhu Rozhodnutia o cene, ktorým sa určuje cena za službu
ukončovania volania vo verejných telefónnych sieťach v pevnom
umiestnení v sieti významných podnikov**

Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky (ďalej len „úrad“) na svojej verejne dostupnej internetovej stránke <http://www.teleoff.gov.sk/data/files/18691.pdf> zverejnil dňa 17. júna 2011 návrh Rozhodnutia o cene, ktorým sa určuje cena za službu ukončovania volania v jednotlivých verejných telefónnych sieťach v pevnom umiestnení v sieti významných podnikov, ktorá spočíva v prenose volania smerovaného ku koncovému užívateľovi verejnej telefónnej služby na pevnom mieste pripojenia z bodu prepojenia medzi dvoma pevnými sieťami alebo medzi pevnou a mobilnou sieťou do koncového bodu pevnej verejnej telefónnej siete určeného špecifickou sieťovou adresou (ďalej len „trh ukončovania volania“). Návrh Rozhodnutia o cene bol doručený aj Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky. Zároveň úrad podľa § 10 ods. 2 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o elektronických komunikáciách“) stanovil tridsaťdňovú lehotu na zaslanie písomných pripomienok k návrhu Rozhodnutia o cene. V návrhu Rozhodnutia o cene úrad ukladá spoločnostiam: Slovak Telekom, a.s., Dial Telecom, a.s., Antik Telecom, s.r.o., GTS Slovakia, a.s., Orange Slovensko, a.s., Slovanet, a.s., Swan, a.s., ŽSR-ŽT, o.z., Trnavatel, s.r.o. a UPC Broadband Slovakia, s.r.o., ktoré boli v analýze navrhnuté za podnik s významným vplyvom na trhu ukončovania volania maximálnu cenu za službu ukončovania volania pre prepojenie na miestnej úrovni a cez jeden tranzit vo svojej vlastnej sieti.

V stanovenej lehote boli úradu doručené stanoviská spoločností Slovak Telekom, a.s., ŽSR-ŽT, o.z. a Protimonopolného úradu SR. Z uvedeného vyplýva, že z celkového počtu 9 podnikov, ktorým úrad v návrhu Rozhodnutia o cene určuje cenu za službu ukončovania volania vo svojej vlastnej sieti, nezaslalo žiadne pripomienky 7 podnikov. Protimonopolný úrad SR vo svojom stanovisku uviedol, že k návrhu Rozhodnutia o cene nemá žiadne pripomienky. Žiadne iné stanovisko od žiadneho subjektu v predmetnej veci nebolo úradu doručené.

Spoločnosť ŽSR-Železničné Telekomunikácie Bratislava, odštepny závod (ďalej len „ŽSR-ŽT“) v liste č. 3383/497/A302/2011/SPM/Ku/12 zo dňa 29. júna 2011 poslala nasledovné vyjadrenie:

Akceptujeme zverejnený návrh Rozhodnutia o cene. Pre úplnosť návrhu Rozhodnutia o cene Vás žiadame o doplnenie príslušných definícií prepojenia na miestnej úrovni, resp. prepojenia cez jeden tranzit.

Stanovisko úradu

Úrad neakceptuje pripomienku. Príslušné definície sú uvedené v referenčnej ponuke na prepojenie.

Pripomienka neakceptovaná

Spoločnosť Slovak Telekom, a.s. (ďalej len „spoločnosť ST“) v liste č 37652/2011 zo dňa 15. júla 2011 zaslala nasledovné pripomienky:

1. K samotnému návrhu rozhodnutia.

Spoločnosť ST považuje pre zabezpečenie nediskriminačných podmienok súťaže na trhu i na ostatných súvisiacich trhoch za potrebné, aby žiaden z účastníkov konania nebol uplatňovaním rozhodnutia znevýhodnený. Spoločnosť ST preto vníma ako nevyhnutné, aby rozhodnutie bolo aplikované v rovnakom čase voči všetkým účastníkom konania a tiež v rovnakej výške stanovenej maximálnej ceny.

Rovnako spoločnosť ST považuje za štandardné doplnenie implementačnej lehoty na uplatnenie zmien vyvolaných rozhodnutím a súvisiacich úprav v odúčtovacích systémoch, ako i úprav vzájomných vzťahov medzi podnikmi. Nie je totiž možné predvídať, či niektorý z účastníkov konania nepodá voči rozhodnutiu rozklad a teda ak k dátumu potenciálnej právoplatnosti rozhodnutie právoplatnosť nenadobudne, ostatní účastníci konania nebudú do poslednej chvíle vedieť, akým spôsobom k danému dátumu postupovať. Rovnako žiaden účastník konania nevie predvídať deň doručenia prípadného druhostupňového rozhodnutia poslednému účastníkovi konania, ani samotný deň vydania druhostupňového rozhodnutia a deň jeho doručenia jemu samotnému. Rovnako nadväzujúca povinnosť zverejniť zmenu referenčnej ponuky vyplývajúca z cenového rozhodnutia najneskôr v deň účinnosti rozhodnutia predpokladá stanovenie implementačnej lehoty, nakoľko po doručení rozhodnutia je potrebná lehota na úpravu referenčnej ponuky a zabezpečenie jej zverejnenia. Stanovenie primeranej implementačnej lehoty je teda podľa názoru spoločnosti ST objektívne odôvodnené a pre účely vykonania nadväzujúcej povinnosti v záujme jej vykonateľnosti i potrebné. V súlade so všeobecne stanovenou povinnosťou zverejnenia návrhu úpravy referenčnej ponuky najneskôr 45 dní pred jej zamýšľanou zmenou spoločnosť ST navrhuje rovnakú lehotu účinnosti cenového rozhodnutia odo dňa jeho právoplatnosti a teda i dátum zverejnenia zmeny takto upravenej referenčnej ponuky.

Stanovisko úradu

Úrad s cieľom zabezpečiť nediskriminačné podmienky súťaže pristúpi k jednému správnomu konaniu so všetkými 9 spoločnosťami, ktoré boli na trhu ukončovania volania určené za významný podnik a bola im uložená povinnosť cenovej regulácie podľa § 22 zákona o elektronických komunikáciách. Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté. V predmetnom správnom konaní sa bude rozhodovať o maximálnej cene za ukončenie volania v jednotlivých verejných telefónnych sieťach v pevnom umiestnení. Cenová regulácia jedného účastníka konania sa vzhľadom na vzájomné právne a ekonomické vzťahy medzi

nimi priamo dotkne právom chránených záujmov ostatných účastníkov konania. Preto úrad zahrnie do jedného konania všetky regulované subjekty na tomto trhu a každému z nich prizná status účastníka tohto konania. V prípade podania rozkladu voči tomuto rozhodnutiu jedným z účastníkov správneho konania, úrad o tom bezodkladne oboznámi ostatných účastníkov správneho konania. Úrad zabezpečí doručenie všetkých rozhodnutí všetkým účastníkom v rovnaký deň. Tým úrad zabezpečí aby rozhodnutie bolo aplikované v rovnakom čase voči všetkým účastníkom správneho konania a tiež v rovnakej výške stanovenej maximálnej ceny. Čo sa týka žiadosti o doplnenie implementačnej lehoty, úrad je toho názoru, že pre rozhodnutie o cene nie je potrebná, pretože v samotnom rozhodnutí je uvedené, že „ spoločnosť je povinná účtovať odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia, maximálnu cenu za službu ukončovania volania....“. V referenčnej ponuke sa to premietne následne, nakoľko ide o cenu regulovanú národným regulátorom a rovnakú pre všetkých operátorov.

Pripomienka neakceptovaná

2. K spôsobu posúdenia ceny.

Spoločnosť ST postupne identifikovala nasledujúce úpravy vstupných údajov a predpokladov spoločnosti ST v modeli FL LRAIC bottom-up vykonané úradom (resp. ním povereným odborným poradcom):

a. Úprava prevádzkových a súvisiacich technických predpokladov spočívajúca v nasledujúcich bodoch:

- Dosadenie údajov prevádzky zo strany úradu (resp. ním povereným odborným poradcom).
- Počet erlangov na okruh.
- Úroveň využitia ústrední.

K uvedenému treba podotknúť že prevádzkové náklady v sieti spoločnosti ST neustále prechádzajú zefektívňovaním, sledujúcim i pokles poskytovaných služieb preklopeným do nižšieho objemu prevádzky. Preto spätná úprava prevádzkových údajov by mala rovnako zohľadniť i spätnú úpravu prevádzkových nákladov smerom nahor, nakoľko súčasné prevádzkové náklady sú ovplyvnené práve i realitou poklesu prevádzky a modelovaním jej nárastu by rovnako malo byť zohľadnené ich primerané zvýšenie v potrebnej miere. Úrad však v úpravách prevádzkových nákladov nižšie uplatnil skôr opačný proces, čo podľa názoru spoločnosti ST nezodpovedá uvedenej skutočnosti, ani v podmienkach modelovania efektívneho operátora.

Stanovisko úradu

Spoločnosť ST uviedla priemerné prevádzkové zaťaženie okruhu v erlangoch veľmi nízke, (napr. 0,1 erlangu na okruhu RCU-LS čo znamená, že okruh je vyťažený len 6 minút behom jednej hodiny). Takéto hodnoty nezodpovedajú predpokladom efektívneho operátora. Preto úrad v súlade s odporúčaním odborného poradcu a v súlade so štúdiou EER (Study on the preparation of an Adaptable bottom-up costing model for interconnection and acces pricing in European union countries Chancery House, London, April 2000) zvýšil hodnoty prevádzkového zaťaženia na

úroveň zaťaženia efektívneho operátora. Súčasne pri zvýšení prevádzkových hodnôt je nevyhnutné primerane zvýšiť aj využitie ústrední.

Podľa názoru spoločnosti ST úrad mal pri spätnej úprave (zvýšení) prevádzkových údajov spätne upraviť (navýšiť) aj prevádzkové náklady. Táto úvaha je v priamom rozpore so základnými princípmi modelu. Je všeobecne známe, že sieť spoločnosti ST je vybudovaná na oveľa väčšiu prevádzku ako boli uvedené vo vstupných údajoch do modelu. Úrad nepochybuje o tom, že prevádzkové náklady v sieti spoločnosti ST prechádzajú zefektívňovaním. Ale tento proces nedosahuje úroveň hypotetického efektívneho operátora. Z logiky modelu vyplýva, že ak má byť splnený základný predpoklad modelu, že sa jedná o model efektívneho operátora, musí byť sieť dimenzovaná na zodpovedajúcu prevádzku a naopak prevádzka musí zodpovedať veľkosti (kapacite) siete. Aby bola zachovaná základná logika modelu, že vytvára model efektívneho operátora na sieti, ktorá sa topológiou (počtom a štruktúrou prepojovacích zariadení) zhoduje so sieťou spoločnosti ST je nevyhnutné modelovať hodnoty prevádzky v dimenziách zodpovedajúcich efektívnemu prevádzkovaniu tejto siete. Preto úrad použil postup, pri ktorom sa využijú historické údaje, v tomto prípade hodnoty skutočnej prevádzky v období najvyššieho využitia kapacity siete. Pretože zisťovanie vrcholu využitia siete naráža na dostupnosť evidencie, úrad použil hodnoty prevádzky použité pri predchádzajúcom modelovaní nákladov na prepojenie pri ponechaní súčasných prevádzkových nákladov. Pri použití postupu navrhovanom spoločnosťou ST, by nedošlo k modelovaniu efektívneho operátora.

Pripomienka neakceptovaná

- b. Úprava technických predpokladov spočívajúca v nasledujúcich bodoch:
- Faktory použitia pri prenose.

Spoločnosť ST nerozumie, akými presnými úvahami sa úrad (resp. ním poverený odborný poradca) riadil pri stanovení konkrétnych hodnôt miestnych volaní a volaní cez internet. V záujme právnej istoty navrhuje uvedené presnejšie špecifikovať.

Stanovisko úradu

Pri úprave predpokladov faktorov použitia pre prenos pri stanovení konkrétnych hodnôt miestnych volaní a volaní cez internet, to znamená pri využití koncentrátorov (RCU) a miestnych ústrední (LS) úrad postupoval nasledovne. Všetky úpravy v stĺpci RCU-LS, vychádzajú zo skutočnosti, že 73 % koncových účastníkov je k sieti pripojených cez RCU, teda faktor použitia je minimálne 0,73. Pri miestnych a medzimestských hovoroch sa RCU využíva 2 krát, preto je faktor použitia 1,46. Úrad pritom predpokladal, že smerovanie v prípadoch kedy je RCU využitý iba raz (u koncových účastníkov pripojených na LS), sa tieto vzájomne kompenzujú (RCU-LS-LS oproti LS-LS-RCU). Pri úpravách v stĺpci LS-TS úrad vzal do úvahy skutočnosť, že ide o okruh miestnych ústrední a teda časť miestnych hovorov je prepojená cez dve LS. Taktiež pri volaniach do siete Internet (dial-up) je používaný okruh LS-LS. Podobne pri volaniach do mobilných sietí je vždy pre prenos využívaný okruh LS-TS.

Pripomienka zodpovedaná

- c. Úprava ekonomických predpokladov spočívajúca v nasledujúcich bodoch:

- Úprava nákladov na stanovisko RCU.

Spoločnosť ST už pri svojom predchádzajúcom podaní pri predkladaní vstupných údajov a predpokladov vychádzajúcich zo stavu ku koncu roku 2010 do modelu FL LRAIC bottom-up na tomto relevantnom trhu (list č. 34317/2011 zo dňa 30.06.2011) uviedla, že sa nemôže stotožniť s úpravou položky náklady na stanovisko RCU, vykonanou úradom (resp. ním povereným odborným poradcom).

Na zdôvodnenie spoločnosť ST opakovane uvádza:

Zariadenie Alcatel outdoor RSU S 12 uvádzané úradom (resp. odborným poradcom) ako východisko pre následné kalkulácie _____

Zariadenie Alcatel outdoor RSU S 12 _____

Spoločnosť ST ďalej vychádza z predpokladu, že uvádzaných 3 000 € na umiestnenie RSU je len náklad na zakúpenie kontajnera. So samotným použitím kontajnera však vznikajú ďalšie náklady, ako je napríklad potreba umiestnenia na osobitný pozemok, vybudovanie základu, vybavenie potrebných povolení na jeho umiestnenie, zabezpečenie pripojenia kontajnera do elektrickej siete – vybudovanie prípojky, zabezpečenie proti vandalizmu resp. odcudzeniu, prípadne aj zabezpečenie proti premrzaniu atď.

Ďalšie (vyvolané) náklady sú potrebné i na presmerovanie, lebo kontajner by bol umiestnený mimo už existujúcich telekomunikačných priestorov.

Stanovisko úradu

Vysoký počet RCU je jedným z limitujúcich faktorov modelu. Nakoľko model vychádza z princípu „schorched node“, teda rešpektovania počtu komutačných uzlov, je potrebné hľadať pre efektívneho operátora adekvátne riešenia. Preto úrad rešpektoval cenu procesora a zároveň vychádzal z predpokladu, že v danom období sa vyrábali RCU pre vonkajšie použitie (Alcatel outdoor RSU S12), ktoré nevyžadovali klimatizované priestory. Úrad v súlade s filozofiou efektívneho

operátora, že efektívny operátor by sa usiloval o čo najnižšie náklady na stanovisko RCU a použil by zodpovedajúce kontajnery so zdrojom, ventiláciou a vykurovaním, ktorých cena je približne 2 000 až 3 000 € (kontajnery MICOS). Úrad cenu (3 000 €) použil ako cenu stanoviska pre RSU, pričom úrad primerane upravil aj životnosť tohto aktíva na 13 rokov. Tento predpoklad úradu je v súlade s úvahou, že efektívny operátor by použil najlacnejšie riešenie. Vyjadrenie spoločnosti ST, že vychádza z predpokladu, že 3 000 € na umiestnenie RSU je len náklad na zakúpenie kontajnera nie je ničím podložené. Poukázanie na potrebu ďalších dodatočných nákladov na umiestnenie RSU _____ sa javí ako účelové napr. úradom uvažovaný kontajner MICOS so zdrojom ventiláciou a vykurovaním ak by ešte vyžadoval vybudovať baterkáreň, hlavný rozvod a káblovú komoru, potom by neplnil účel, na ktorý je určený. Úrad z uvedeného dôvodu považuje _____ za stanovisko RCU za neprimeranú.

Pripomienka neakceptovaná

- Náklady na synchronizáciu siete.

Z manuálu, ktorý je súčasťou modelu nie je zrejmé, že by náklady na synchronizáciu siete mali byť zohľadnené len v pomernej časti zodpovedajúcej podielu pripadajúceho na tranzitnú ústredňu, ako ho podľa chápania spoločnosti ST uplatnil úrad (resp. odborný poradca). Takýto spôsob spôsobuje vznik právnej neistoty na strane povinného subjektu, keď sa vstupné údaje môžu dodatočne meniť a nie sú dostatočne špecifikované.

Stanovisko úradu

Celkové náklady siete na synchronizáciu model alokuje proporcionálne na tranzitné ústredne. Preto nie je možné v riadku 66 v tabuľke „Ekonomické predpoklady“ uvádzať celkové náklady na synchronizáciu, ale iba ich proporcionálny podiel. Úprava je iba aritmetická, celkový náklad uvedený spoločnosťou ST (1 245 483 €) je vydelený 5 (teda 249 097 €). Ak by nedošlo k tejto oprave vstupu do výpočtu, boli by náklady na synchronizáciu 5 násobne nadhodnotené. V konečnom výpočte nákladov modelom je čiastka na synchronizáciu, vrátane nákladov na inštaláciu 1 370 031 € plne započítaná. (Porovnaj bunku F 27 Náklady na komutáciu, kde je vložený kontrolný výpočet). Z uvedeného vyplýva, že vstupné údaje sa dodatočne nemenili a z nepochopenia manuálu spoločnosťou ST nevzniká nikomu žiadna právna neistota.

Pripomienka neakceptovaná

- Prevádzkové náklady ako % z kapitálových nákladov a
- Nesieťové prevádzkové náklady ako % sieťových prevádzkových nákladov.

Spoločnosť ST nerozumie postupu úradu pri úprave uvedených údajov vložených spoločnosťou ST. V záujme transparentnosti rozhodnutia i právnej istoty by preto uvedené malo byť dostatočne podrobne vysvetlené, aby sa spoločnosť ST mohla k uvedenému vyjadriť. Spoločnosť ST preto naďalej vníma ňou uvádzané vyššie prevádzkové náklady ako oprávnené. Navyše považuje za odôvodnené spolu s dosadením vyššieho objemu prevádzky i ich primerané zvýšenie v súlade so svojim vyjadrením vyššie a navrhuje preto úradu uvedené zvážiť.

Stanovisko úradu

Model prepočítava prevádzkové náklady a nesieťové prevádzkové náklady ako percento z investičných nákladov. K tomuto účelu súžia vstupné údaje z tabuľky „Ekonomické predpoklady“ v stĺpci „H“. V modeli sú teda prevádzkové náklady a nesieťové prevádzkové náklady počítané pomocou vloženého vzorca a nezodpovedajú skutočným prevádzkovým nákladom z účtovnej evidencie spoločnosti ST. Model vak umožňuje vložiť skutočné prevádzkové náklady a nesieťové prevádzkové náklady do výpočtu. Túto možnosť úrad využil a vložil do výpočtu údaje získané ich dodatočným vyžiadanim od spoločnosti ST. Neakceptovanie návrhu spoločnosti ST na ich primerané zvýšenie úrad vysvetlil vo svojom stanovisku k bodu a). Je to v rozpore s filozofiou modelu efektívneho operátora.

Pripomienka neakceptovaná

- Priame vloženie sieťových prevádzkových nákladov:

Spoločnosti ST nie je zrejmé, prečo úrad v rámci uvedených nákladov nezohľadnil i režijné náklady, keďže uvedené náklady vznikajú aj v prípade efektívneho operátora a teda nie je možné ich vôbec nezohľadňovať. Naopak, podľa spoločnosti ST by oprávnene mali byť režijné náklady v prevádzkových nákladoch primerane zohľadnené i v prípade efektívneho operátora.

Stanovisko úradu

Úrad v súlade s filozofiou modelu efektívneho operátora a teda metodikou obsiahnutou v modeli použil vo výpočte prevádzkové náklady vzťahujúce sa priamo k sieťovým prvkom (komutácia, prenos a infraštruktúra), ktoré musia byť odbornou expertízou očistené od akejkoľvek „neefektívnosti“ ako sú rôzne réžie, priradené nesieťové náklady, rôzne nepriame náklady. Pre odbornú expertízu využil služby odborného poradcu.

Pripomienka neakceptovaná

3. K výške navrhovanej ceny.

Navrhovaná cena za službu ukončovania volania pre prepojenie na oboch úrovniach (miestna úroveň a cez jeden tranzit) je pod úrovňou aktuálne zverejneného benchmarku krajín EÚ (15. implementačná správa). Podľa názoru spoločnosti ST takýto výsledok nezodpovedá realite geografických ako i demografických podmienok Slovenskej republiky v porovnaní s inými krajinami EÚ.

Slovenská republika je krajina s vysokým percentom rurálneho obyvateľstva a prevažnú časť jej územia pokrýva vysokohorský terén. Je preto len prirodzené že pokrytie jej územia a teda i efektívnosť využitia siete nemôže byť porovnateľná s krajinami, kde oba tieto ukazovatele umožňujú jej teoretické modelovanie efektívnejšej siete pri zachovaní jej funkčnosti.

Paradoxne, prepojovacie poplatky v ČR počítané obdobným modelom sú vysoko nad úrovňou posledného európskeho benchmarku. Spoločnosť ST by preto očakávala, že výpočet obdobným modelom v prípade siete budovanej a modelovanej v podmienkach Slovenskej republiky by minimálne nemal vykazovať tak značný rozdiel smerom dole v prípade modelovania nákladov efektívneho operátora v podmienkach Slovenskej republiky.

Stanovisko úradu

Ide o názor a úvahu spoločnosti ST, ktorá nemá nič spoločné s modelom FL LRAIC určeným rozhodnutím úradu ako metóda výpočtu ceny za službu ukončovania volania v jednotlivých verejných telefónnych sieťach pevnom umiestnení. Úrad použil pre výpočet ceny za ukončovanie volania vstupy od spoločnosti ST, služby odborného poradcu a uskutočnil výpočet.

Ing. Jana Kopečná
riaditeľka
odboru ekonomickej regulácie